

Obsah

Úvodní poznámka	9
I. „Also: nazdar!“ Aspekty textové vícejazyčnosti	11
Vícejazyčnost lidského světa (11) – Vícejazyčnost a texty (12) – Vícejazyčnost a cizojazyčnost (13) – Jednojazyčnost a vícejazyčnost literatury (14) – Výzkumy vícejazyčnosti v literatuře (15) – K dějinám vícejazyčnosti v literatuře (19) – Komunikační zvrstvení uměleckého textu a vícejazyčnost (24) – Podavatel (25) – Adresát (26) – Adresát v textu a podmínky recepce (31) – Znaková povaha vícejazyčné sekundární komunikace (34) – Základní formy vícejazyčnosti (35) – Speciální formy vícejazyčnosti (37) – Funkce vícejazyčnosti (40) – Vícejazyčnost, hodnoty a asociace (44) – Rozvržení dalšího výkladu (46)	
II. Jazykové konstrukce a simulace	47
II.1. <i>Kropoto varmi? Smyšlené jazyky a umělecký text</i>	47
Podoby smyšlených jazyků (47) – Smyšlenost a cizost (48) – Výraz a význam (50) – Smyšlený jazyk a přístupnost vyjádření (52)	
Ľirí Gruša: <i>Mimner aneb Hra o smrdócha</i>	54
Situace cizince (54) – Snahy o porozumění (54) – Smyšlený jazyk a výstavba textu (56)	
II.2. <i>Huňár scépeň kámoš. Simulace cizích jazyků v uměleckém textu</i>	57
Podoby simulace (57)	
Ladislav Smoljak – <i>Zdeněk Svěrák: Vražda v salonním coupé</i>	59
Pseudomaďarština (59) – Mistrova technika (60)	
III. K vícejazyčnosti v novodobé české literatuře	61
III.1. „ <i>Ich rozumíš schon.</i> “ Vícejazyčnost v české literatuře devatenáctého století	61
Determinanty vícejazyčnosti (61) – Vícejazyčné texty (62)	
Ľan Nepomuk Štěpánek: <i>Čech a Němec</i>	63
Hledání koexistence (63) – Nerovnováha (63) – Dvojitý poselství hry (64) – Ubohý Aron (65)	
Ľosef Kajetán Tyl: <i>Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka</i>	65
Jazyková mnohotvárnost (65) – Komické efekty (66) – Hodnotová protikladnost jazyků (67) – Diferenciace jazyka postav (67) – Výsměch a kritika (69)	
Exkurs I. Ladislav Smoljak: <i>Hymna</i>	69
Problematizace <i>Fidlovačky</i> (70) – Odmítnutí jazykové separace (71)	

Václav Kliment Klicpera: <i>Ptáčník</i>	72
Výsměch „němčení“ (72) – Požadavek jazykové homogenosti (73)	
František Jaromír Rubes: <i>Pan amanuensis na venku</i>	73
Nobilitující němčina (74) – Cizost ve druhém plánu (74)	
Alois Jirásek: <i>Filozofská historie</i>	75
Progresivnost a konzervativnost (75) – Diskurs o kultuře (76)	
Exkurs II. Vladimír Macura: <i>Ten, který bude</i>	76
Vícejazyčnost v postmoderním textu (76) – Opakování (77) – Hry a intertextové vztahy (78) – Skepse vůči češtině, sepětí s němčinou (78) – Širší kontexty (79)	
Karel Sabina: <i>Oživené broby</i>	80
Omezená vícejazyčnost (81) – Atmosféra a charakterizace (82) – Absence němčiny (82)	
Julius Zeyer: <i>Jan Maria Plojbar</i>	83
Italské prostředí (83) – Pozice dalších jazyků (84) – Zvuk řeči (85)	
Ignát Herrmann: <i>U snědeného krámu</i>	86
Oscilace mezi češtinou a němčinou (86) – Hodnotová diferenciacie (87)	
Antal Stašek: <i>V temných vírech, Na rozhraní</i>	87
Podoba románů (88) – Národnostní protiklad (88) – Další opozice (89) – Úlohy němčiny (90)	
Vícejazyčnost v literatuře devatenáctého století (91)	
III.2. „Unterschrift, vopice, to je podpis.“ Vícejazyčnost v české próze o první světové válce	92
Švejk a ti druzí (92)	
Jaroslav Hašek: <i>Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války</i>	93
Vícejazyčnost a historická zakotvenost románu (93) – Různojazyční mluvčí (95) – Pozice němčiny (96) – Vojáci a velitelé, Češi a Němci (98) – Orálnost (99) – Texty v textu (100) – Další funkce němčiny (101)	
Karel Vaněk: <i>Švejk v ruském zajetí a v revoluci</i>	102
Pokračování románu (102) – Dokončení čtvrtého dílu (102) – Podoby ruštiny (103) – Nerozumění a nedorozumění (104) – Expanze ruských výrazů (106) – Další jazyky (106) – Vaněk a Hašek (107)	
Jaromír John: <i>Večery na slavníku</i>	107
Výstavba povídek (107) – Armáda a němčina (108) – Hlasy Balkánu (111)	
Jan Václav Rosůlek: <i>Černožlutý mumraj</i>	111
Svědectví a obžaloba (112) – Nadřazení a podrženi (112) – Postavení italštiny (114) – Jazyky kultury (115)	
Karel Poláček: <i>Okresní město, Hrdinové táhnou do boje, Podzemní město, Vyprodáno</i> ..	115
Pentalogie o okresním městě (115) – Cizost cizích jazyků (115) – Armáda a boj (116) – Stereotypy (119) – Další podoby vícejazyčnosti (119)	
Vícejazyčnost v české próze o první světové válce (120)	
III.3. „Poněvač bír vír in Keneda.“ Vícejazyčnost v české exilové próze	121
Reflexe exilové zkušenosti v české próze (121)	
Josef Škvorecký: <i>Příběh inženýra lidských duší</i>	122
Vícejazyčnost románu (122) – Pásmo a složky (123) – Přízpůsobení a jeho reflexe (127) – Cizojazyčná komunikace (131) – Jazyky a hodnoty (132) – Pozice latiny (134) – Mnohotvárnost vícejazyčnosti v <i>Příběhu</i> (135)	
Josef Škvorecký: <i>Návrat poručíka Borůvky</i>	136
Změna vyprávěče (136) – Čeština místo angličtiny (136)	

Josef Škvorecký: <i>Ze života exilové společnosti</i>	137
Stylizace povídek (137) – Rysy Derekovy řeči (138)	
Josef Škvorecký: <i>Povídky z rajského údolí</i>	140
Postavení vypravěče (140) – Konfrontace češtiny a angličtiny (140)	
– Evokace a přejímky (141)	
Vlastimil Třešňák: <i>Klíč je pod robožkou</i>	142
Podoba románu (142) – Vícejazyčnost v biografickém pásmu (143)	
– Cizojazyčné prostředí (143) – Charakterizace (145) – Babylon (146)	
– Variace, analogie a ekvivalence (147)	
Jan Novák: <i>Striptease Chicago</i>	149
Na rozhraní kultur a jazyků (149) – Řečová diferenciacie (150)	
Lubomír Martínek: <i>Linka č. 2</i>	151
Topografie místo kauzality (151) – Funkční zatížení vícejazyčnosti (151)	
– Multietničnosť a cizost (152)	
Iva Pekárková: <i>Kulatý svět</i>	153
Změtení jazyků (153) – Hybridizace (154) – My a oni (154)	
Iva Pekárková: <i>Dej mi ty prachy</i>	155
Angličtina a čeština v komunikaci (155) – Angličtina a cizinci (156)	
Vícejazyčnost v exilové próze (157)	
IV. Vícejazyčnost: autoři a texty	158
IV.1. „Hábnzí dý mňau - dý koc?“ K vícejazyčnosti v románech	
Karla Matěje Čapka Choda	158
Jazyková mnohotvárnost (158)	
Turbína	159
Charakterizace a ironie (159) – Reakce na cizojazyčnost (161)	
Antonín Vondřejc	161
Jazyková napětí (161) – Vysoké a nízké (163) – Klasické jazyky (164)	
IV.2. Sind es Rosen, gelbe Rosen? Vícejazyčnost v próze	
Jakuba Demla Zapomenuté světlo	165
„Chrlený“ text (165) – Různojazyčné citáty (165) – Ironičnosť a asociace (167)	
– Jazyky a jejich sféry (168) – Mezi jazyky (168)	
IV.3. „Krupař Vantoch, do you remember?“ Román Karla Čapka	
Válka s Mloky jako vícejazyčný text	170
Heterogenność románu (170) – Žánrové charakteristiky a proměny	
vícejazyčnosti (171) – Vícejazyčnost a dokumenty (174) – Dynamizace děje	
a oslabení vícejazyčnosti (176)	
IV.4. „Kčbén lojd ic.“ Vícejazyčné texty Jana Křesadla	176
Radost z vícejazyčnosti (176) – Interakce s adresátem (177) – Strukturace	
a smysl textů (178) – Hodnotová vázanost vícejazyčnosti (180)	
V. Zvláštní determinace vícejazyčnosti	183
V.1. „Maširen marš, án, cvó!“ K vícejazyčnosti v literatuře pro děti a mládež.	183
Vícejazyčnost a nedospělý adresát	183
A. Vícejazyčnost v pohádkách	184

<i>Václav Čtvertek: Rumcajs</i>	184
Evokace a signalizace vícejazyčnosti (184) – Vícejazyčnost a svět minulosti (184) – Konotace a výrazové kvality (185)	
B. Vícejazyčnost jako součást výchovy	187
<i>Marie Majerová: Bruno</i>	187
Výzva k toleranci (187) – Úsporná vícejazyčnost (187) – Determinanty tolerance (188)	
<i>Jan Zábřana: Táňa a dva pistolníci</i>	190
Podpora zájmu o ruštinu (190) – Komolení ruštiny (191) – Dominance ruštiny (192)	
C. Vícejazyčnost a dobrodružná próza	192
<i>Otakar Batlička: Na vlnách odvahy a dobrodružství</i>	192
Prózy Otakara Batličky (192) – Dějovost a poučování (193) – Několikerá cizost (194)	
<i>Ludvík Souček: Krotitelé dáblů</i>	195
Exotické reálie (195) – Přibližování cizosti (196)	
<i>Vladimír Henzl: Přiznejte se, kapitáne</i>	196
Překlady a vysvětlení (196) – Mezinárodnost a dynamičnost (197)	
V.2. <i>My madness is můj brad. K vícejazyčnosti v nové české poezii</i>	198
Příznakovost vícejazyčnosti v poezii (198) – Vícejazyčnost, subjekty a hodnoty (199) – Vícejazyčnost, asociace a hry (200) – Vícejazyčnost a prožitky cizosti (203)	
<i>Ivan Blatný: Pomocná škola Bixley</i>	204
Skutečná vícejazyčnost (204) – Mezijazykové přechody (205) – Minulost a současnost (206) – Asociační procesy (206)	
<i>Jiří Gruša: Grušas Wacht am Rhein aneb Putovní ghetto</i>	208
Pobyt jinde (208) – Vícejazyčnost a intertextové vztahy (208)	
Prameny	211
Literatura	215
Bibliografická poznámka	221
Jmenný rejstřík	223
Věcný rejstřík	227
„Also: nazdar!“ Aspekte der textuellen Mehrsprachigkeit. Zusammenfassung	231